

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**«СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОПКУНСЬКИХ
УСТАНОВ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма “Соціальна педагогіка”

Спеціальність І 11- Дитячі та молодіжні служби

.....Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26”серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ
Викладач (-і)	кандидат педагогічних наук, доцент Лемко Г.І.
Контактний телефон викладача	0982278480
Е-mail викладача	halyna.lemko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до навчальної дисципліни	
«Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ» – складова блоку обов'язкових компонентів професійної підготовки здобувачів, майбутніх соціальних педагогів. Навчальна дисципліна вивчається студентами спеціальності «Соціальна робота» ОП «Соціальна педагогіка» на третьому курсі, у п'ятому семестрі. Опанування даного курсу дозволить ознайомитись студентам з основними теоретичними положеннями курсу та особливостями соціально-педагогічної роботи в опікунських закладах.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ» є розкриття сутності соціально-педагогічної діяльності в опікунських закладах.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціально-педагогічна діяльність опікунських установ» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розглянути історію становлення опікунських закладів; – вивчити досвід зарубіжних країн; – ознайомити студентів з теоретичними основами соціальної діяльності в опікунських установах. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>ПК-Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. базових понять соціально-педагогічної діяльності.</p> <p>ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК-5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій дітей та сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах.</p> <p>СК-6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.</p> <p>СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.</p> <p>СК-15. Здатність взаємодіяти з дітьми та молоддю, представниками різних професійних груп та громад.</p>	

СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
 СК-18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
 СК-24. Здатність забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з особливостями психофізичного розвитку й інвалідністю у соціальному середовищі.
 РН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
 РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.
 РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.
 РН 25. Здатність виявляти та розвивати здібності, креативний потенціал дітей і молоді, підтримувати їх творчий розвиток, сприяти успішній соціалізації, професійному самовизначенню.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18
семінарські заняття / практичні / лабораторні	26
самостійна робота	46

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
п'ятий	Дитячі та молодіжні служби ОП Соціальна педагогіка	третій	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам.р об.
Тема 1. Сирітство як соціально-педагогічна проблема	2	2	2
Тема 2. Опіка і піклування як предмет аналізу	2	2	2
Тема 3. Соціально-психологічна характеристика дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування		2	6
Тема 4. Психологічні умови організації контактів немовлят в будинку дитини		2	6
Тема 5. Усиновлення та патронаж як форма опіки дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	2
Тема 6. Роль та місце притулків серед закладів державного виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	2
Тема 7. Наставництво як форма опіки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	2
Тема 8. Ефективність діяльності прийомних сімей	2	2	2
Тема 9. Дитячі будинки сімейного типу в системі захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	2
Тема 10. Технології соціального супроводу прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу		2	6

Тема 11. Соціально-психологічна функція соціального гуртожитку для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	2	2	2
Тема 12. Технології корекційної діяльності з дітьми-сиротами та дітьми, позбавлених батьківського піклування	2	2	2
Тема 13. Міжнародний досвід опіки над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування(студентські читання)		2	10
ЗАГ.:	18	26	46

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Рейтинговий показник</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th> </tr> <tr> <th>Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика</th> <th>Залік</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>A (відмінно)</td> <td>Відмінно</td> <td rowspan="3">Зараховано</td> </tr> <tr> <td>82-89</td> <td>B (добре)</td> <td rowspan="2">Добре</td> </tr> <tr> <td>75-81</td> <td>C (добре)</td> </tr> <tr> <td>64-74</td> <td>D (задовільно)</td> <td rowspan="2">Задовільно</td> <td rowspan="3">Незараховано</td> </tr> <tr> <td>60-63</td> <td>E (задовільно)</td> </tr> <tr> <td>35-59</td> <td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td> <td rowspan="2">Незадовільно</td> </tr> <tr> <td>1-34</td> <td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Вид контролю – іспит. Максимальна оцінка – 100 балів, з них – 50 балів за написання письмового екзамену та 50 балів – за практичні заняття (25 балів за поточне оцінювання, 15 балів – за контрольну роботу та 10 балів – самостійну роботу).</p>	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	Задовільно	Незараховано	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
Рейтинговий показник	Оцінка ECTS			Оцінка у національній шкалі																							
		Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік																								
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																								
82-89	B (добре)	Добре																									
75-81	C (добре)																										
64-74	D (задовільно)	Задовільно	Незараховано																								
60-63	E (задовільно)																										
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно																									
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																										
Вимоги до письмових робіт	<p>Оцінювання здійснюється відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті</p> <p>Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 6) (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.);</p> <p>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.)</p>																										
Семінарські заняття	<p>Пропущенні практичні заняття здобувач відпрацьовує індивідуально, виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного заняття роботу. Для цього використовується:</p>																										

	<ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - тестування; - перевірка творчих завдань; - захист презентацій; - перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу, самостійної роботи. <p>Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної освітньої компоненти.</p> <p>Максимальна кількість балів з курсу на практичних заняттях - 25 балів.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Допуском до іспиту є відвідування здобувачем більше 50% практичних занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання завдань самостійної роботи.</p> <p>Умови допуску до підсумкового контролю (екзамену) передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника:</p> <p>https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orh-anizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Підсумковий контроль знань здобувачів із курсу здійснюється у формі комп'ютерного тестування.</p> <p>Форма контролю – екзамен. Форма задачі – тестування.</p> <p>Максимальна кількість балів за іспит – 50.</p> <p>Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (50 балів) він може бути рекомендований на повторний курс з вивчення даної дисципліни.</p> <p>https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Академічна доброчесність: не припустимі плагіат та списування. Обов'язкове виконання всіх поставлених завдань.</p> <p>Викладання курсу базується на активній взаємодії зі здобувачем та політиці академічної доброчесності.</p> <p>Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:</p> <p>Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція).</p> <p>Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p>	

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять: лекційні заняття студентом не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу є обов’язковим.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyilia-stefanyka.pdf

Несвоєчасне виконання завдань передбачає дотримання студентом усіх вимог щодо їх самостійного опрацювання

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyilia-stefanyka.pdf

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців.

Неформальна освіта: Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra.

Можливість зарахування неформальної освіти регламентує Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyilia-stefanyka.pdf

Додаткові бали отримують здобувачі, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:

<https://efund.pnu.edu.ua/3-3-prava-zdobuvachiv/>

8. Рекомендована література

1. Александрова Ю. Щодо визначення предмета доказування та кола доказів у справах про позбавлення батьківських прав // [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.nbuu.gov.ua>.

2. Ватрас В. Поняття «сім'я» у сімейному праві України. Форум права. 2019. № 1. С. 83-91.
3. Гурова Л. Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами та дітьми, які залишилися без батьківського піклування в навчально-реабілітаційному центрі. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 101 с.
4. Деякі питання тимчасового переміщення (евакуації) дітей та осіб, які проживають або зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, в умовах воєнного стану: Поста-нова Кабінету Міністрів України від 27 березня 2022 р. No 385/ Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.09.2022)
5. Кальченко Л. Технологія реінтеграції вихованців інтернатних закладів до біологічної сім'ї як практичний інструмент системи превенції соціального сирітства. веб-сайт. URL: <https://www.readcube.com/articles/10.15587%2F2519-4984.2017.119956> (дата звернення : 12.09.2022).
6. Майже два мільйони родин з дітьми охоплені соціальною допомогою, спрямованою на захист прав дітей. веб-сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21881.html> (Дата звернення 18.09.2022)
7. Міщенко О., Сівакова Є. Реінтеграція дітей: концепція і сутність. Держава та регіони.Серія «Соціальні комунікації». 2021. No 2(46). С. 168.
8. Про утворення Координаційного штабу з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2022 р. No 302/ Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.09.2022).
9. Програма «Дитина не сама»: понад 1 000 українців пройшли навчання та готові прийняти у свою сім'ю дитину під час війни. веб-сайт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/press-releases/dytyna-ne-sama-trained-1000-ukrainians> (дата звернення: 12.09.2022).
10. Суліменко О. Соціальна робота з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування в умовах воєнного стану. *Ввічливість. Humanitas*, 2022. (4), 61–68.
11. Шлікар Марина Робота з опікунськими сім'ями // Збірник наукових праць студентів / за заг. ред. Кравченко О. О. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2020. – С. 142-145.
12. Шлікар Марина Особливості соціально-педагогічного супроводу дітей в опікунських сім'ях // Збірник наукових праць студентів / за заг. ред.Кравченко О. О. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2021. – С. 74-77.

**Викладач _Лемко Г.І., доцент кафедри
соціальної педагогіки та соціальної роботи**